

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ЕҢБЕК ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫ
ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ
МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО
ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ
ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы, Мәңгілік Ел даңғылы, 8
Министрліктер үйі, 6-кіреберіс
e-mail: kense@enbek.gov.kz
тел: 8 (7172) 74-36-03

010000, город Астана, проспект Мәңгілік Ел, 8
Дом Министерств, 6-подъезд
e-mail: kense@enbek.gov.kz
тел: 8 (7172) 74-36-03

№ _____

Қазақстан Республикасы Парламенті
Мәжілісінің депутаттарына

2023 жылғы 13 сәуірдегі
№ ДЗ-62 хатқа

Құрметті депутаттар!

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі мүгедектігі бар балаларды тәрбиелеп отырған әйелдердің зейнеткерлік жасын төмендетуге қатысты депутаттық сұратуды қарап, келесіні хабарлайды.

2023 жылдан бастап 2028 жылға дейін әйелдер үшін зейнеткерлікке шығу жасы 61 жасты құрайды, өйткені Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша коронавирус пандемиясы әйелдерінің денсаулығы мен өмір сүру ұзақтығына теріс әсер етуіне байланысты әйелдердің зейнеткерлік жасын жоспарланған 63 жасқа дейін кезең-кезеңімен арттыру тоқтатылды.

Қазіргі уақытта, зейнетақы төлемдері бірнеше компоненттерді қамтиды: *біріншіден*, бұл ең төменгі деңгейде ең төменгі күнкөріс деңгейінің (бұдан әрі – ЕТҚД) 60%-ын құрайтын мемлекеттік базалық зейнетақы төлемі. Ол 10 және одан аз жыл еңбек өтілі бар немесе мүлдем еңбек өтілі жоқ барлық азаматтарға кепілді түрде беріледі. Бұл ретте еңбек өтілі көп азаматтар үшін базалық зейнетақының мөлшері 10 жылдан астам әр жыл үшін 2%-дан артады, ал 33 және одан да көп жыл өтілі кезінде базалық зейнетақы ең жоғары мөлшерге – ЕТҚД-нің 100%-на жетеді;

екіншіден, бұл жалпыға бірдей белгіленген зейнеткерлік жасқа жеткен және 1998 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша кемінде алты ай еңбек өтілі бар адамдарға республикалық бюджеттен төленетін ынтымақты (еңбек) зейнетақы.

Ынтымақты зейнетақыны тағайындаудың негізгі шарттары 1998 жылғы 1 қаңтарға дейінгі еңбек өтілінің (*толық зейнетақы үшін ерлер/әйелдер - кемінде 25/20 жыл; 25/20 жылдан аз еңбек өтілі кезінде толық емес зейнетақы жинақталған өтілге пропорционалды түрде тағайындалады*), сондай-ақ 1998 жылдан бастап үзілістерге

қарамастан кез-келген қатарынан 3 жылдағы орташа айлық табысының болуы болып табылады.

үшіншіден, бұл жинақтаушы зейнетақы, онда қоланыстағы жинақтаушы зейнетақы жүйесінен зейнетақы қызметкерлердің 10% міндетті зейнетақы жарналары есебінен қалыптастырылады.

Бұл ретте алынатын зейнетақылардың мөлшері зейнетақы жарналарының мөлшеріне және оларды бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына тұрақты аударуға, сондай-ақ зейнетақы жинақтарының кірістілік деңгейіне байланысты болады.

Осылайша, барлық үш деңгейдегі зейнетақымен қамсыздандыру (*ынтымақты, базалық және жинақтаушы зейнетақы*) еңбек өтіліне байланысты. Еңбек өтілі неғұрлым көп болса, зейнетақы мөлшері соғұрлым жоғары болады.

Зейнетақы төлемдерін тағайындау үшін еңбек өтіліне жекелеген әлеуметтік маңызы бар кезеңдер (*жұмыс істемейтін ананың жас балаларға, 18 жасқа дейінгі мүгедектігі бар балаға, бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға, сексен жасқа толған қартқа және күтім жасаған т. б.*) есептелетінін атап өткен жөн, бұл әйелдерге еңбек қызметінің жоқтығына қарамастан зейнетақымен қамсыздандыру құқығын іске асыруға мүмкіндік береді.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, жинақтаушы зейнетақы жүйесінің қолданылу жағдайында ерте зейнеткерлікке шығу (*50 жаста*), оның ішінде мүгедектігі бар балалары бар әйелдер қартайғанда барабар зейнетақы төлемдерін алу үшін зейнетақы жинақтарының жеткілікті көлемін қалыптастыруға мүмкіндік бермейді.

Бұдан басқа, 2010 жылдан бастап мүгедектігі бар балалары бар отбасыларды қолдау үшін мүгедектігі бар баланы тәрбиелеп отырған анаға немесе әкеге, бала асырап алушыға, қорғаншыға (қамқоршыға) ай сайынғы мемлекеттік жәрдемақы (*бұдан әрі – мүгедектігі бар баланы тәрбиелеп отырғанға берілетін жәрдемақы*) енгізілгенін атап өткен жөн, ол отбасының табысы есепке алынбай төленеді, ал 2018 жылғы 1 шілдеден бастап 18 жастан асқан бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға күтім жасайтын адамдар үшін ай сайынғы мемлекеттік жәрдемақы көзделген.

Жәрдемақы мөлшері тиісті жылға арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген ең төменгі күнкөріс деңгейіне сәйкес индекстеледі (*2023 жылы – 56 794 теңге*).

Ағымдағы жылдың басынан бері алушылар саны орта есеппен 100 876 адамды құрады, республикалық бюджеттен 17,5 млрд. теңге төленді.

Бұдан басқа, халықты әлеуметтік қорғау саласында мүгедектігі бар адамдарға (*бірінші және екінші топтағы мүгедектігі бар адамдар, психоневрологиялық аурулары бар 18 жастан асқан мүгедектігі бар адамдар, психоневрологиялық патологиялары және тірек-қимыл аппараты бұзылған мүгедектігі бар балалар*) туындаған әлеуметтік проблемаларды шешу және қоғам өміріне тең жағдайларда қатысу мүмкіндіктерін қалыптастыру мақсатында арнайы әлеуметтік қызметтер (*әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-медициналық, әлеуметтік-психологиялық, әлеуметтік-педагогикалық, әлеуметтік-еңбек, әлеуметтік-мәдени, әлеуметтік-экономикалық, әлеуметтік-құқықтық қызметтер*) стационар,

жартылай стационар (*күндізгі болу бөлімшелері, оңалту орталықтары*), үйде күтім жасау жағдайларында көрсетіледі.

Жартылай стационар және үйде күтім жасау жағдайында қызмет көрсету стационарлық ұйымдардың қолданыстағы желісіне балама болып табылады және мүгедектігі бар адамды отбасында сақтауға бағытталған.

Бұл шара сонымен бірге мүгедектігі бар адамдардың ата-аналарына (қамқоршыларына) жұмыс істеуге, кәсіби дамуға және мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік оңалту қызметтерін алуға мүмкіндік береді, осылайша отбасыларды қиын өмірлік жағдайлардан шығарады.

Бүгінгі таңда республика бойынша мемлекеттік секторда осындай 85 бөлімше және мемлекеттік емес сектордың 121 бөлімшесі жұмыс істейді.

Қабылданған шаралар отбасы құрамында мүгедектігі бар адамдары бар ата-аналарға (қамқоршыларға) отбасылық дәстүрлерді, сондай-ақ қартайғанда лайықты (қамтамасыз етілген) өмірді нығайтуға ықпал етеді.

Бұдан әрі балалы отбасыларды, оның ішінде мүгедектігі бар отбасыларды қолдаудың қолданыстағы жүйесі елдің экономикалық мүмкіндіктерін ескере отырып жетілдірілетін болады.

Министр

Т. Дүйсенова

*Орынд.: А. Сакеева,
тел.: 743257*

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ЕҢБЕК ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫ
ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ
МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО
ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ
ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы, Мәңгілік Ел даңғылы, 8
Министрліктер үйі, 6-кіреберіс
e-mail: kense@enbek.gov.kz
тел: 8 (7172) 74-36-03

010000, город Астана, проспект Мәңгілік Ел, 8
Дом Министерств, 6-подъезд
e-mail: kense@enbek.gov.kz
тел: 8 (7172) 74-36-03

№ _____

Депутатам Мажилиса Парламента
Республики Казахстан

На письмо № ДЗ-62
от 13 апреля 2023 года

Уважаемые депутаты!

Министерство труда и социальной защиты населения Республики Казахстан, рассмотрев депутатский запрос касательно снижения пенсионного возраста женщин, воспитывающих детей с инвалидностью, сообщает следующее.

С 2023 года до 2028 года возраст выхода на пенсию для женщин составляет 61 лет, так как по поручению Главы государства ранее запланированное поэтапное повышение пенсионного возраста женщин до 63 лет было приостановлено в связи с негативным влиянием на здоровье и продолжительности жизни женщин пандемии коронавируса.

В настоящее время пенсионные выплаты включают в себя несколько компонентов:

во-первых, это государственная базовая пенсионная выплата, которая на минимальном уровне составляет 60% от прожиточного минимума (*далее – ПМ*). Она гарантируется всем гражданам, имеющим трудовой стаж 10 и менее лет или которые, вовсе не имеют трудового стажа. При этом для граждан, имеющих больший трудовой стаж, размеры базовой пенсии увеличиваются по 2% за каждый год сверх 10 лет, и при стаже 33 и более лет базовая пенсия достигает максимального размера - 100% от ПМ;

во-вторых, это солидарная (трудовая) пенсия, которая выплачивается из республиканского бюджета, лицам, достигшим общеустановленного пенсионного возраста и имеющим по состоянию на 1 января 1998 года не менее шести месяцев трудового стажа.

Основными условиями назначения солидарной пенсии являются, наличие трудового стажа до 1 января 1998 года (*мужчинам/женщинам для полной пенсии - не менее 25/20 лет; при стаже менее 25/20 лет назначается неполная пенсия*

пропорционально выработанному стажу), а также среднемесячный доход за любые 3 года подряд, начиная с 1998 года, независимо от перерывов в работе.

в-третьих, это накопительная пенсия, которая из действующей накопительной пенсионной системы формируется за счет 10%-ных обязательных пенсионных взносов самих работников.

При этом, величина получаемых пенсий зависит от величины пенсионных взносов и их регулярного перечисления в единый накопительный пенсионный фонд, а также от уровня доходности пенсионных накоплений.

Таким образом, пенсионное обеспечение на всех трех уровнях (*солидарная, базовая и накопительная пенсия*) привязано к трудовому стажу. Чем больше трудовой стаж, тем выше будет размер пенсии.

Следует отметить, что в трудовой стаж для назначения пенсионных выплат засчитываются отдельные социально-значимые периоды (*уход неработающей матери за малолетними детьми, за ребенком с инвалидностью в возрасте до 18 лет; за лицом с инвалидностью первой группы; за престарелым, достигшим восьмидесятилетнего возраста и др.*), что позволяет реализовать женщинам право на пенсионное обеспечение, несмотря на отсутствие трудовой деятельности.

С учетом вышеизложенного, ранний выход на пенсию (*в 50 лет*), в том числе женщин, имеющих детей с инвалидностью, в условиях действия накопительной пенсионной системы не позволит сформировать достаточный объем пенсионных накоплений для получения адекватных пенсионных выплат в старости.

Кроме того, следует отметить, что с 2010 года для поддержки семей с детьми с инвалидностью введено ежемесячное государственное пособие матери или отцу, усыновителю (удочерителю), опекуну (попечителю), воспитывающему ребенка с инвалидностью (*далее – пособие воспитывающему ребенка с инвалидностью*), которое выплачивается без учета доходов семьи, а с 1 июля 2018 года предусмотрено ежемесячное государственное пособие для лиц, осуществляющих уход за лицом с инвалидностью первой группы старше 18 лет.

Размер пособия индексируется в соответствии с величиной прожиточного минимума, установленной Законом о республиканском бюджете на соответствующий год (*в 2023 году – 56 794 тенге*).

С начала текущего года количество получателей в среднем составило 100 876 человек, выплачено из республиканского бюджета 17,5 млрд. тенге.

Кроме того, в области социальной защиты населения лицам с инвалидностью (*лица с инвалидностью первой и второй группы, лица с инвалидностью старше 18 лет с психоневрологическими заболеваниями, дети с инвалидностью с психоневрологическими патологиями и нарушениями опорно-двигательного аппарата*) в целях преодоления возникших социальных проблем и формирования возможностей участия в жизни общества на равных условиях, предоставляются специальные социальные услуги (*социально-бытовые, социально-медицинские, социально-психологические, социально-педагогические, социально-трудовые, социально-культурные, социально-экономические, социально-правовые услуги*) в

условиях стационара, полустационара (*отделения дневного пребывания, реабилитационные центры*), ухода на дому.

Оказание услуг в условиях полустационара и ухода на дому является альтернативой действующей сети стационарных организаций и направлена на сохранение лица с инвалидностью в семье.

Эта мера также предоставляет одновременно родителям (опекунам) лиц с инвалидностью возможность работать, профессионально развиваться, а лиц с инвалидностью - получать услуги социальной реабилитации, тем самым, выводя семьи из трудных жизненных ситуаций.

На сегодня по республике функционирует 85 таких отделений в государственном секторе и 121 отделение негосударственного сектора.

Принятые меры способствуют укреплению семейных традиций, а также достойной (обеспеченной) жизни в старости родителям (опекунам), имеющим в составе семьи лиц с инвалидностью.

В дальнейшем система поддержки семей с детьми, в том числе с инвалидностью, будет совершенствоваться с учетом экономических возможностей страны.

Министр

Т. Дуйсенова

*Исп.: Сакеева А.,
тел.: 743257*